

ZANZA.TV

MÓDSZERTANI SEGÉDLET PEDAGÓGUSOKNAK
A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM MŰVELTSÉGTERÜLET TARTALMAINAK
HASZNÁLATÁHOZ

2014. NOVEMBER 10.

1.0 verzió

SZÉCHENYI 2020

2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOM

Mi a zanza.tv?	3
Ki é a zanza.tv?	3
Hogyan gondolkodnak a zanza.tv fejlesztői a tanulásról és annak támogatásáról?	4
Módszertani segédlet.....	5
Illeszkedés a Nemzeti alaptantervhez	5
Nat alapelvek és célok a Magyar nyelv és irodalom műveltségterületen.....	5
Nat módszertani alapelvek kifejtése a zanza.tv-n.....	7
Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek.....	8
A Magyar nyelv és irodalom műveltségterület értelmezése a zanza.tv-n.....	9
Kulcskompetenciák fejlesztése	9
Mire használhatja egy Pedagógus a zanza.tv-t?	10
Tananyagtartalom	13
Néhány konkrét ötlet szakos pedagógusoknak.....	14
Óravázlat	15
Felhasznált irodalom.....	20

MI A ZANZA.TV?

A zanza.tv egy olyan **oktatóvideókat** tartalmazó **portál**, amely segíti, hogy tanítványaid egyedül vagy társakkal együtt eredményesebben **tanulhassanak**. Egyrészt, mert gyorsan és hatékonyan hozzáférhetnek több száz, az iskolai felkészüléshez szükséges oktatóvideóhoz. Másrészt interaktív tesztekkel és letölthető feladatlapok segítségével ellenőrizhetik, mélyíthetik tudásukat. Végül, de nem utolsó sorban azért, mert egy tanulástervező rendszer segítségével megtervezhetik a tanulási folyamatukat.

Fontos azonban, hogy a fejlesztők szándéka szerint a zanza.tv nem pótolja az iskolai jelenléteket, a pedagógiai munkát, az osztálytársakat, a tankönyveket; nem is célja ezeket helyettesíteni. A zanza.tv célja, hogy az egyes témákról rövid, lényegre törő összefoglalót és áttekintést adjon.

KIÉ A ZANZA.TV?

A zanza.tv természetesen alapvetően a 9-12. évfolyamos tanulóké, illetve mindazoké, **akik tanulni akarnak**.

Ugyanakkor a fejlesztés során külön gondoltunk azokra, akik rendszeresen sportolnak, így sokat vannak távol az iskolától, vagy egyéb iskolán kívüli kötelezettségük miatt nem tudnak a hagyományos iskolai tanrend szerint tanulni.

A zanza.tv nem tesz különbséget tanár és diák felhasználók között. A felhasználók azonos jogokat és lehetőségeket élveznek a rendszer használatakor.

HOGYAN GONDOLKODNAK A ZANZA.TV FEJLESZTŐI A TANULÁSRÓL ÉS ANNAK TÁMOGATÁSÁRÓL?

A zanza.tv taneszköz-rendszer a konstruktivista pedagógia tételeinek alkalmazására épül. (Gijbels, 2005, DeVries 2002, 2004, Nahalka 2002, Vosniadou 2001).

A zanza.tv taneszköz-rendszer megalkotása során mértékadó pedagógiai forrásokra és szakértőkre támaszkodva a tanulási folyamatot konstrukcióként értelmeztük, vagyis a tanulás önálló és társas keretekben zajló tudásépítés, és ennyiben aktív, személyes folyamat. Ezek következményei:

- A tanulás alapvetően értelmezési, feldolgozási, probléma-megoldási, gondolkodási folyamatokban realizálódik (Vosniadou 2001).
- A tanulás döntő meghatározó tényezője az előzetes tudás. Még a tapasztalatok (amelyek természetesen szintén fontos szerepet kapnak) is konstruáltak, egy értelmezési folyamatban jönnek létre.
- A tanulás során valójában az előzetes tudás formálódik át. Ez jelenthet gazdagodást, de a tanulnivaló és az előzetes tudás egymásnak való ellentmondása esetén eredményezhet fogalmi váltást. A fogalmi váltás egy adott területen egy új szemléletmód, egy új fogalmi struktúra elsajátítása, amikor is az új tudás bizonyos adaptivitási területeket „hódít el” a korábbi előzetes tudástól. A fogalmi váltás végbemenetelének egyik legfontosabb befolyásoló tényezője a tanuló e folyamat melletti elköteleződése, vagyis a motivációja (Palmer 2005).
- A tanulás sikerének, hatékonyságának alapvető meghatározója, hogy a tanuló miképpen gondolkodik magáról a tanulásról. A kutatások eredményei szerint a lényegében a konstruktivista szemléletmódnak megfelelő egyéni tanulás-elképzelés esetén magasabb színvonalú tanulási eredményeket várhatunk (Tynjälä 1997).
- A tanulás folyamatában kritikus szerepe van a tanulás kontextusának, mert az határozza meg, hogy milyen tartalmú, milyen mennyiségű, milyen struktúrájú és milyen hálózatot alkotó előzetes tudásrendszert mozgósít a tanuló a feladathoz.
- A tanulás folyamatában alapvető szerepet kapnak az önálló (egyedül vagy társakkal együtt végzett, lehetőleg komplex) tevékenységek, mert lehetővé teszik az előzetes tudás mozgósítását, a szituációk és a tanulnivaló megértésére ösztönöznek. A tudáskonstrukciós folyamatok hatékonyságát jelentős mértékben növelik az online tanulási környezetek, a tanulás digitális eszközrendszerei (Tétard, PatoKorpi és Carlsson 2008).

MÓDSZERTANI SEGÉDLET

ILLESZKEDÉS A NEMZETI ALAPTANTERVHEZ

A zanza.tv lehetővé teszi a tanulást az iskolán kívüli környezetben adódó tanulási szituációkban is, figyelembe véve az egész életen át tartó tanulás stratégiájának (EKB 20002) megfelelő „bárhol-bármikor” tanulás elvet. Illeszkedik a jogszabályokban és a kerettantervekben meghatározottakhoz, továbbá a Nat fejlesztési területeihez és nevelési céljaihoz (A Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet), és gimnáziumok 9-12. évfolyamos kerettantervéhez (51/2012. (XII. 21.)) számú EMMI rendelet 3. melléklete.

NAT ALAPELVEK ÉS CÉLOK A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM MŰVELTSÉGTERÜLETEN

Az anyanyelvi és irodalmi nevelés elválaszthatatlan egységet alkot, ugyanakkor különböző képességterületeket fejleszt, úgy mint:

- beszédkészséget, szóbeli szövegek megértését, értelmezését és alkotását;
- olvasást, az írott szöveg megértését;
- írást, szövegalkotást;
- a tanulási képesség fejlesztését;
- anyanyelvi kultúrát, anyanyelvi ismereteket;
- irodalmi kultúrát, az irodalmi művek értelmezését;
- ítélőképességet, az erkölcsi, az esztétikai és a történelmi érzék fejlesztését.

Az anyanyelvnek kulcsszerepe van a nemzeti és kulturális önazonosság, tudatosság és kifejezőkészség, az erkölcsi, az esztétikai, a történelmi és a kritikai gondolkodás kialakításában. Az anyanyelvi alapok megfelelő ismerete segíti az idegen nyelv elsajátítását.

Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata a nyelv mint változó rendszer megismertetése illetve a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten birtokolják a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát, képessé váljanak azok funkcionális elemzésére, gyakorlati alkalmazására. Így segítve és megalapozva a tanulók önálló ismeretszerzését, tanulását, valamint a velük szoros összefüggésben levő differenciált gondolkodást, az élethosszig tartó tanulás képességét és igényét.

A zanza.tv interaktív tesztsjei és letölthető feladatlapjai lehetővé teszik, hogy a tanuló szövegértési és -alkotási tudása folyamatosan fejlődjék, hogy önállóan, illetve másokkal együttműködve képes legyen a verbális és nem verbális kommunikáció kódjainak, kapcsolatainak, tényezőinek azonosítására, tudatos alkalmazására, a különböző szövegek megértésére, elemzésére, kritikai feldolgozására. Mindezek birtokában alkalmassá válik a másodlagos, átvitt kifejezőmódból adódó jelentések felismerésére, azokra történő reflektálásra és arra, hogy saját szövegek alkotása során maga is éljen velük. A „kreatív

írás" típusú feladatok gyakorlásával mindemellett alkalmassá válik kreatív megnyilatkozásra, szövegalkotásra.

Az Irodalom a szövegértési és alkotási készségek, és az ezeket megalapozó képességek fejlesztésének, az esztétikai és érzelmi nevelésnek, a viselkedési szabályrendszer átadásának egyik legszéleskörűbb és leghatékonyabb eszköze. Ezért alapvető szerepe van a nyelvi, a kulturális és a szociális kompetenciák alakításában, fejlesztésében, meghatározó a tanulás teljes folyamatában.

NAT MÓDSZERTANI ALAPELVEK KIFEJTÉSE A ZANZA.TV-N

A tanulói portál nagy hangsúlyt fektet a Nat-ban szereplő nevelési célok, az azok elérését szolgáló tevékenységek megvalósítására valamint az alap- és kulcskompetenciák fejlesztésére, általános képességek fejlesztésére. Érdemes kiemelni néhány, a zanza.tv jellegéhez erősebben kötődő célt, területet, amelyek a Magyar nyelv és irodalom műveltségterületen relevánsak.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés - A tanulók a Magyar nyelv és irodalom műveltségterület témáiban megismerkedhetnek a nemzeti, népi kultúra értékeivel, hagyományaival. Tanulmányozhatják a magyar művészek, írók, költők munkásságát. Kölcsey értekező prózájáról, Balassi Egy katonaének című művének elemzéséről, Pázmány Péter és Zrínyi Miklós, a magyar barokk jeles képviselőiről, a magyar felvilágosodás kiemelkedő alakjairól, Arany János epikus költészetéről, Ady Endre háborús verseiről szóló oktatóvideók például hangsúlyozottan vállalják annak a célnak a teljesülését, hogy kialakuljon a tanulóknál a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége.

Erkölcsei nevelés - Az oktatóvideók egy részében az erkölcsi érzék fejlesztése is hangsúlyosan jelen van. Az erkölcsi nevelés jegyében a zanza.tv nem kész válaszokat kínál, hanem a kérdések felismerésére és értelmezésére törekszik, felkészít az életben elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segít választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Lásd például: Moliere Tartuffe, Katona József Bánk bán, Madách Az ember tragédiája, Dosztojevszkij regényíró művészete oktatóvideókban.

Médiatudatosságra nevelés - A zanza.tv a médiatudatosság formálásában is segítséget nyújt. Maguk az alkalmazott (technikai) eszközök, a taneszközzel való bánás, a feladatok között a médiában meglévő források gyakori beépítése, az internet nyújtotta lehetőségek kiaknázása mind hozzájárulnak a médiatudatosság formálásához.

A digitális kultúra fejlesztését segítik elő a letölthető feladatlapok megoldásához szükséges tevékenységek: az önálló adatgyűjtés módszerei, a könyvtári szolgáltatások, katalógusok, bibliográfiák használata mellett az internet kínálta lehetőségek alkalmazása. A Magyar nyelv és irodalom műveltségterülethez tartozó témák lehetőséget kínálnak az alábbi képességek gyakorlására:

- a megfelelő információk kiválasztása, rendszerezése;
- egyszerűbb bibliográfia, forrásjegyzék összeállítása;
- az információfeldolgozás, az idézés technikai szabályainak, etikai normáinak ismerete és alkalmazása.

A zanza.tv letölthető feladatlapjai széleskörű lehetőséget teremtenek egy-egy téma vagy probléma sokoldalú megközelítésére, a különböző forrásokból megszerzett tudáselemek rendszerezésére.

A Magyar nyelv és irodalom tantárgy kiváló teret biztosít a kritikus fogyasztói magatartásra való nevelésre, melynek természetes területe a szövegértés. Több nyelvi témakör kínál módot például a reklámnyelv, a reklámhatás nyelvi elemzésére, az információk helyes értékelésére, a manipuláció felismerésére. Lásd: *A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre* vagy a *Hitelesség, hatás, meggyőzés, manipuláció* című oktatóvideókat.

EGYSÉGESSÉG ÉS DIFFERENCIÁLÁS, MÓDSZERTANI ALAPELVEK

A modern oktatás egyik kulcskérdése, hogy a tanítás-tanulás folyamatában a pedagógus, vagy más tanulásszervezési tényező miképpen képes alkalmazkodni a tanulók sajátosságaihoz, vagyis miképpen valósul meg a differenciálás. A zanza.tv esetében ez a következő sajátosságok mentén írható le:

- Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.

A zanza.tv az önszabályozó (az itt használt terminológiával: önálló) tanulásra, mint legfőbb módszertani elemre és arra épül, hogy ezt az önálló tanulást meg kell tanulni, ezért a portálnak ezt „tanítania” kell. Ebben természetesen alapvető szerepet kap a belső motivációk formálása.

- A tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket.

Ezen elvárással összefüggésben kiemelhető a portálra jellemző tevékenységközpontúság, konkrétan azok a letölthető feladatlapok, amelyek minden témában megtalálhatók.

- A nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére.

A taneszköz-rendszer pedagógiai hátterének a konstruktivista pedagógiai szemléletmódot tekintjük. A konstruktivista tanulásfelfogás legfontosabb fogalma az előzetes tudás (prior knowledge), illetve a legfontosabb, a paradigma egészét meghatározó állítása, hogy a tanulási folyamat legfőbb meghatározója az előzetes tudás, amely a tanulási folyamat során átalakul, adaptálódik. Vagyis a Nat idézett célkitűzése az egyik legfontosabb elemként jelent meg a fejlesztésben is, igaz ez az ismeretátadó oktatóvideókban használatos konkrét tapasztalati példákra alapuló módszertanra, a témákban található interaktív tesztek alkalmazására az előzetes tudás mérésére.

- Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésében-oktatásában) alkalmazni kell az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit és formáit.

A tanulók a zanza.tv-vel dolgozva alapvetően egyéni tanulási folyamatokban vesznek részt. A páros és kiscsoportos tevékenység elsősorban a feladatlapok megoldásakor, a következő tanulási helyzetekben lehetnek jellemzők: több tanuló összefogása egy komplexebb feladat munkamegosztással történő megoldására (akár egy projekt kivitelezése), egymás munkáinak átnézése (értékelési mozzanat), egymás segítése forrásokkal, ötletekkel.

- Válgják a tanítás egyik fő elvéné és teendőjévé a tanulókhöz legjobban alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.

Ez az elvárás több szinten érvényesül. Egyrészt a tanulók az egyéni tanulás tervezéséhez, szervezéséhez, megvalósításához és értékeléséhez kapnak segítséget, tehát nem előírásokkal találkoznak, vagyis mindezeket illetően érvényesíthetik tanulási sajátosságaikat. Másrészt a

portál a tanulás számára alternatív lehetőségeket biztosít a legtöbb ponton, és a tanuló választására bízta, hogy melyik alternatíva valósul meg. Pl. dönthet úgy, hogy az egy témán belül található módszertani hármashból (oktatóvideó, interaktív teszt, letölthető feladatlap) csak egy bizonyos típust használ a felkészüléshez, és a többi tanulási tevékenységet másképp valósítja meg (pl. tankönyv használata, órai részvétel, különóra stb.). Bárhogy is dönt, a témák egyes elemei önállóan fogalmi egységként is megállják a helyüket és kiegészítésként felhasználhatók az iskolai tanulási szituációkban is.

A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM MŰVELTSÉGTERÜLET ÉRTELMEZÉSE A ZANZA.TV-N

A Magyar nyelv és irodalom műveltségterülethez az Irodalom és a Magyar nyelv tantárgy tartozik, melyekből kötelező érettségi vizsgát tenni Magyarországon. A Magyar nyelv és irodalom műveltségi területek átfogó feldolgozásnak egyik kulcseleme volt a megnevezett kerettantervekben meghatározott **kulcsfogalmak** feldolgozása. A témák tartalmilag összefüggő rendszert alkotva egymásra épülnek.

KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

ANYANYELVI KOMMUNIKÁCIÓ FEJLESZTÉSE

A zanza.tv Magyar nyelv és irodalom műveltségterület tartalmi nagy hangsúlyt fektetnek az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésére az alábbi módon:

- mintát szolgáltatnak a nyelvi igényes szóbeli és írásbeli kommunikációra;
- az egyes témákban megtalálható kulcsfogalmak fogalomtárba rendezése által. A fogalomtár segítségével az idegen kifejezések meghatározásán keresztül a tanulók szókincse bővül;
- minden témához **írásbeli szövegalkotást támogató feladatokat** (letölthető feladatlapokat) bocsátunk a tanuló rendelkezésére, továbbá azokhoz kapcsolódóan az önellenőrzést segítő megoldólapokat;
- a letölthető feladatlapok megoldása a tanulókat a szerzett tudás, **írásban történő nyelvi és tartalmilag helyes megfogalmazására** sarkallja;
- a tananyag objektumok **nyelvi és stilisztikailag igényes**, professzionális minőségű hangzó és írott **narrációkkal mutatnak példát** a választékos, magas szintű nyelvhasználatra;
- a Magyar nyelv és irodalom tárgyak kerettantervi tartalmainak feldolgozásával.

DIGITÁLIS KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE

A Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület tartalmi támogatják a **digitális kompetencia** fejlesztését többek közt:

- A tanulók az objektumok feldolgozása során számítógépet, táblagépet, okostelefont használnak, számos szoftvert működtetnek, továbbá jelentős szerepet kap a tanulási

folyamataikban az internet teljes spektruma. Így változatos IKT eszközhasználatot gyakorolhatnak.

- A tanulók digitális kompetenciája folyamatosan fejlődik azáltal, hogy képessé válnak a rendelkezésükre álló változatos médiatípusokból (oktatóvideók, letölthető feladatlapok, írásos narráció szövegek) a számukra legkedvezőbbet kiválasztani. Jártasságot szereznek az információ hitelességének és megbízhatóságának értékelésében a letölthető feladatlapok elkészítésekor.

HATÉKONY, ÖNÁLLÓ TANULÁS KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE

A Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület tartalmi támogatják a **hatékony, önálló tanulás fejlesztése kompetencia** fejlesztését többek közt:

- A témák önálló feldolgozása közben a tanulónak lehetősége van a szükségleteinek megfelelő mennyiségű és intervallumú ismétlésre (pl. a videók többször lejátszhatók, tetszés szerint megállíthatók, részeiben is ismételhetők). Ezzel a megértéshez szükséges tanulási szükséglet belátása a tanuló önálló feladatává és lehetőségévé válik.

ESZTÉTIKAI – MŰVÉSZETI TUDATOSSÁG ÉS KIFEJEZŐ KÉPESSÉG FEJLESZTÉSE

A Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület tartalmi támogatják az **esztétikai – művészeti tudatosság és kifejező képesség** fejlesztését.

- A képi források zömében művészi alkotások, melyek a filmek megtekintése során vizuálisan, a zenei aláfestések, a szövegek művészek általi tolmácsolása auditív esztétikai élményt, követendő példát kínálnak.

MIRE HASZNÁLHATJA EGY PEDAGÓGUS A ZANZA.TV-T?

Az önálló tanulási folyamat szervezéséhez, irányításához és ellenőrzéséhez fontos a szaktanári segítségnyújtás, azzal együtt, hogy a zanza.tv alapvetően az egyéni tanulást támogatja. A tanulás tanulásához mindenképpen olyan szakemberre is szükség van, aki „felülről látja” az egész tanulási folyamat célját, a bejárni kívánt utat.

A szaktanár számára a tanításban, tanulási folyamatban betöltött szerepétől függően (iskolai tanár, magántanár, korrepetáló tanár) a zanza.tv használata más és más szempontból lehet hasznos, máshol lehet a tanító/segítő tanár számára a „használhatóság” súlypontja.

Az iskolai szaktanár számára nyújtja talán a legváltozatosabb felhasználási lehetőséget, hiszen az iskolai szaktanár tevékenysége a tanuló teljes tanulási folyamatára hatással van: új ismeretek, gyakorlás és rögzítés, ellenőrzés és számonkérés, ismétlés, segítségkérés és segítségadás a folyamat egyes szakaszaiban, iskolai és otthoni tevékenységek arányának kialakítása stb.

A zanza.tv nem csak diákoknak szól, **pedagógusok** is számtalan helyzetben használhatják a tanulás támogatására, pl.

- új ismeretek feldolgozásakor (Egy-egy művelődéstörténeti korszak bevezetője lásd A reneszánsz, A barokk);

- meglévő ismeretek alkalmazásához, gyakorláskor (pl. Olvasd el Paul Verlaine Őszi sanzon című versét! Határozd meg a szavak hangrendjét!);
- összefoglalás, ellenőrzés, diagnosztikus mérés céljából (Egy-egy életpálya összefoglalásakor pl. Petőfiről szóló oktatóvideók);
- osztálytermi környezetben lehet a **differenciálás eszköze**, a más ütemben, vagy módon haladók kis csoportjának tanulási tereként, így teremtve alkalmat arra, hogy **a zanza.tv-n tanuló** diákok önálló tanulási utat járjanak be.

A taneszköz-rendszer lehetőséget biztosít a tanulói tevékenykedtetésre, a képességfejlesztésre, differenciálpedagógiai eljárások és módszerek alkalmazására, továbbá egyéb konstruktív pedagógiára épülő tanulási technikák fejlesztésére osztálytermi, illetve otthoni keretek között egyaránt:

- Érdeklődés szerinti csoportbontásra (felzárkóztatásra vagy éppen tehetségfejlesztésre → ekkor a 3-5 fős homogén szervezésű csoport minden tagja azonos feladatot kap például:
 - Válaszd ki Candide utazásának egyik állomását! Írj egy 10 mondatos úti beszámolót, mintha te is ott jártál volna! Képzeld el, hogy írásod egy utazási magazinban fog megjelenni! A fogalmazás a következő címen jelenik majd meg: *Candide útitársa voltam!* (kreatív írást fejlesztő feladat)
 - Olvasd el Voltaire Candide avagy az optimizmus című regényének Eldorádóról szóló részletét! Válaszolj a felmerülő kérdésekre! (szövegértést fejlesztő/gyakorló feladat)
- Tartalmi differenciálásra (ekkor a képesség szerint létrejövő homogén csoportok tagjai kooperatív vagy egyénre szabott önálló munkaformában dolgoznak) például:
 - Ha te lennél a szerző... Írd újra a Tartuffe utolsó felvonását a saját elképzelésed szerint! Készítsd el a cselekmény 10 pontos vázlatát!
- Szervezeti tanulócsoporthoz bontás (ekkor a heterogén vagy homogén szervezésű csoportokban a tanulók között kooperáció zajlik, a csoporttagok azonos feladatot végeznek) például:
 - A Bánk bán szereplőit Arany János három csoportba osztotta. Helyezd őket a megfelelő halmazba!
 - Nézz utána a Bánk bán keletkezéstörténetének és utóéletének! Hogyan jutunk el az 1815-ös változattól az első bemutatóig és az Erkel-operáig?
- Tanulási követelmények differenciálása. (A tanulási nehézségekkel küzdő vagy részképesség-zavaros tanulók integrációjára is alkalmas. A homogén csoportokban ekkor önállóan és csoportosan is dolgozhatnak a tanulók.) Például:
 - Azzal már tisztában vagy, hogy a klasszicista színház a görög darabok hagyományos szerkezetére épül: expozícióra, konfliktusra, bonyodalomra, tetőpontra, megoldásra. Összefoglaltuk neked Moliere vígjátékának történetét. Keresd meg benne a felsorolt szerkezeti egységeket!

Használhatja a pedagógus a témákhoz tartozó oktatóvideókat úgy, hogy **az egyoldalú, tanári előadását „kiszervezi” az osztályteremből**, vagyis otthoni feldolgozásra adja ki azokat. Ezzel a tanár a frontális előadást kiemeli a tanórákból, időt és teret szabadít fel a tudás elmélyítését és az alkalmazást támogató aktivitásnak, csoportmunkának, egyéni vagy kiscsoportos foglalkozásoknak. A tanár tehát felcseréli a „hagyományosnak” nevezhető protokollt: az előadás, ami eddig órán történt, most otthon zajlik, az elmélyítés és alkalmazás, amit eddig otthon, (részben, vagy egészben) önállóan végeztek a diákok, most a tanóra keretein belül megy végbe tanári felügyelettel és támogatással. A jelszó nem az: *„Mindenki utánam! Kövessetek!”*, hanem ez: *„Menj, haladj előttem!”* .

Emellett **forrás a tanulás tanításhoz** módszertani szempontból, hisz számtalan olyan témakör található a portálon, amelyek direkt módon segíti a tanulás megtanulását: jegyzetelés, vázlatkészítés, gondolattérkép, tanulási stílusok megismerése stb. Másrészt a tanulás támogatását szolgáló eszközök közvetlen segítséget adnak a megtanultak alkalmazásához: tervezhető a tanulás folyamata, lehetőség van a tanulás eredményeinek önálló értelmezése stb.

A zanza.tv a tanár – diák közti kommunikáció egy új formáját teremti meg. A portálon demokrácia van, tanár és diák egyenrangú felhasználó, mindenki a saját tanulásának gazdája, felelőse. Abban az esetben, ha a diák bejelöli partnernek a portálon tanárát, akkor a pedagógus, a magántanár, de akár a szülő is nyomon követheti a tanulási folyamatot.

S mindezek mellett adhatja **támpontnak** a pedagógus egy - egy **kiselőadás tartalmi kidolgozáshoz**, hiszen a portálon megjelent tananyagok többlépcsős szakmai lektoráláson estek át, így tartalmilag megbízható és hiteles információforrásként szolgálnak. Például: Készíts kiselőadás a Bánk bán konfliktusrendszeréről az oktatóvideóban elhangzott információk alapján!

TANANYAGTARTALOM

A zanza.tv-n az Irodalom tantárgy 12 témakört ölel föl:

- Összegzések (2 témával)
- Ókor (7 témával)
- Biblia (3 témával)
- Középkor (5 témával)
- Reneszánsz (9 témával)
- Barokk (2 témával)
- Felvilágosodás (10 témával)
- Romantika (22 témával)
- Klasszikus modernség (27 témával)
- Avantgard (1 témával)
- Későmodernség (14 témával)
- Kortárs irodalom (1 témával)

A Magyar nyelv tantárgy 11 témakör köré szerveződik:

- Nyelvi szintek (12 témával)
- Kommunikáció (4 témával)
- Jelentéstan (2 témával)
- Nyelvtörténet (6 témával)
- Stilisztikai alapismeretek (5 témával)
- A szöveg (8 témával)
- Szövegalkotás (1 témával)
- Helyesírási ismeretek (3 témával)
- Retorika (4 témával)
- Általános nyelvészeti ismeretek (1 témával)
- Nyelv és társadalom (5 témával)

NÉHÁNY KONKRÉT ÖTLET SZAKOS PEDAGÓGUSOKNAK

A gyakorló pedagógusok tapasztalják, hogy a hagyományos ismeretátadás a mai diákoknál nem működik hatékonyan, hiszen a klasszikus egycsatornás, frontális munkaforma az „Y” és „Z” generáció figyelmét már nem köti le, ezért a diákok ismeretszerzési szokásaihoz való alkalmazkodás szükségsszerűvé vált. A tanulás-tanítás folyamatába be kell vonnunk az online környezetet.

A zanza.tv ebben a folyamatban segíti a pedagógusokat, hogy a már meglévő, elkészített „építőköveket” beilleszték a tanítási folyamatba. Fontos hangsúlyozni, hogy ezek az elemek nem helyettesítik, hanem kiegészítik a pedagógus tanítási tevékenységét. Az osztályteremből kilépő pedagógus szakértő szerepe és felelőssége nőni fog, befolyásolni tudja, hogy diákjai milyen tartalmakat használnak fel az online kínálatból.

Az információs társadalom korában az igazi kihívást az adja, hogy a tanuló az információk tengerében el tudjon igazodni, az összefüggéseket és a kapcsolatokat megértse. Ebben a tanulási formában az ismeretek ellenőrzése kiemelkedően fontossá válik. A tanárnak az információk átadásán túl ki kell alakítania a diákokban azt a kritikus szemléletet is, amellyel az információk hitelességéről, igazságtartalmáról dönteni tudnak.

A továbbiakban arra szeretnénk példát adni, hogyan illesztheti be egy magyar szakos tanár az általa szervezett tanítási-tanulási folyamatba a zanza.tv-t.

ÓRAVÁZLAT

Műveltségi terület: Magyar nyelv és irodalom

Tantárgy: Irodalom

Osztály: 10.

Az óra témája: Petőfi Sándor tájleíró költészete

Az óra cél- és feladatrendszere:

- Petőfi tájleíró költészetének poétikai változatai
- A kreativitás, a képzelőerő, a képzettársítási képesség fejlesztése
- Felkészítés önálló műértelmezés megfogalmazására
- Petőfi műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására
- Szókincsfejlesztés

Tanulási cél

A tanítási óra végén a tanuló megismeri Petőfi Sándor tájköltészetét, néhány művének elemzésén keresztül el tudja helyezni a többi magyar költő között, akik még írtak ebben a témakörben. Megismeri a tájbrázolás magyar irodalmi hagyományait és a Petőfit követő, tájbrázolást is alkalmazó költőtársakat, ezzel azt is gyakorolja, hogyan kösse össze alkotókat és különböző irodalmi korokat, mindemellett a szövegalkotási és elemzési képességei is fejlődnek, illetve az irodalmi tudás mellett földrajzi, néprajzi és kulturális ismereteket is szerez.

Kulcsfogalmak: tájlíra

Az óra didaktikai feladatai ráhangolás, motiválás, ismeretbővítés, ismétlés, a házi feladat előkészítése, a házi feladat kijelölése, ellenőrzés, értékelés.

Előzetes tudás:

- a nagy irodalomtörténeti korszakok között való tájékozódás: a romantika, népiesség;
- műfajelméleti ismeretek: népdal, dal, helyzetdal, elbeszélő költemény, életkép, episztola;
- verstani ismeretek: felező tizenkettes versforma;
- Petőfi Sándor életútja és pályaképe, művei (pl. A Tisza);
- a verselemzési szempontok, az irodalmi fogalmak – köztük a költői eszközök – ismerete.

Tantárgyi kapcsolatok: Földrajz

Felhasznált források: Tankönyv, munkafüzet, feladat- és szöveggyűjtemény, zanza.tv, online források, szakirodalom stb.

Időkeret	A tanulók tevékenysége	A pedagógus tevékenysége	Célok és feladatok	Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	Megjegyzések
1-8 perc ráhangolás	Felkészülnek a megoldott házi feladat ismertetésére (A kedvenc hazai tájegységem) Egy-egy tanuló felolvassa a fogalmazását A többiek figyelnek, majd értékelnek	Szervezési feladatok (jelentés, adminisztráció) A házi feladat szűrőpróbaszerű ellenőrzése Értékelés (tartami megfelelés, stílus)	Hazaszeretet, érzelmi nevelés A többi tanulónak viszonyítási és önértékelési lehetőség Kritikus gondolkodás fejlesztése	Előző órán elhangzott kérdés megválaszolás a: Tanulói előadás	Egyéni Frontális	Füzet	Heterogén képességű diákok fogalmazását célszerű meghallgatni
9-10. perc	Eddig tanult költők tájleíró versei	Tanári kérdés: idézzük föl, eddigi irodalmi tanulmányaink során, kik írtak tájleíró költeményeket!	A korábbi ismeretek aktiválása	Rövid irányított megbeszélés	Egyéni majd frontális megbeszélés	Füzet	

11-16	Irányított figyelemmel oktatóvideó megnézése	Megfigyelési szempontsor kiosztása: 1. Mit jelent Petőfi számára az Alföld? 2. Petőfi tájverseinek jellemzői 3. A tájábrázolás irodalmi hagyományai (múlt-jövő)	Az akusztikus figyelem fejlesztése Jegyzetelés gyakorlása Önkorigálás lehetősége	A ráhangolás folytatása	Egyéni A látottak, hallottak frontális megbeszélése	zanza.tv – Petőfi Sándor tájéleíró költeményei oktatóvideó Aktívtábla	
17-21.	A videóban elhangzott jellemzők megfigyelhetőek-e Petőfi A pusztá, télen című versében? Irányított figyelem	Csoportalakítás homogén képességek szerint	Petőfi A pusztá, téli című versének elemzése	Új ismeret átadása	A vers bemutatása Hegedűs D. Géza előadásában	zanza.tv internet	
22-37. jelentéster emtés	Csoportmunka 1. zanza.tv adott videó 2. letölthető feladatlapja – a pusztá jellegzetes élővilága 2. zanza.tv adott	A tanár segíti a csoportokat az információkeresési technikák elsajátításában + átlendíti az elakadásokat	Irányított verselemzés	Ismeretbővítés	Csoportmunka	Füzet, zanza.tv kinyomtatot t feladatlapjai	A csoportok kialakításánál figyelembe kell venni a tanulók képességeit és érdeklődési körét (pl. Földrajz, kézművesség,

	<p>videó 3/7. Oldal a letölthető feladatlapból – költői eszközök, verscímek</p> <p>3. zanza.tv adott videó 5/7. Oldal a letölthető feladatlapból - versszerkezet</p> <p>4. zanza.tv adott videó 4/7. Oldal letölthető feladat – plakátterv</p> <p>5. zanza.tv adott videó 6/7. Oldal letölthető feladatlapból - az Alföld</p>						<p>analizáló hajlam stb.)</p>
<p>38-43. reflektálás</p>	<p>A közös munka eredményének ismertetése</p>	<p>Irányított kérdések a verssel kapcsolatban:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Versindítás - Szerkezet - Az Alföld szimbólum 	<p>A megszerzett ismeret személyes kontextusba helyezése</p>	<p>A feladatok ellenőrzése</p>	<p>Frontális</p>	<p>Feladatlapok, füzet, szöveggyűjtemény, aktívta, internet, zanza.tv</p>	

		jelentésrétegei - Az Alföld flórája és faunája - A vers képi világa - Plakátterv értékelése				megoldólap	
44-45. zárás		Az óra értékelése A házi feladat kijelölése	Kreatív írás, szövegalkotás fejlesztése (leírás): zanza.tv letölthető feladatlap 1/7. - fogalmazás		Frontális		

FELHASZNÁLT IRODALOM

Baggio, B.G. 2010. Creating Supportive Multimedia Learning Environments. In: Song, H. és Kidd, T.T. (Szerk.) *Handbook of Research on Human Performance and Instructional Technology*. Texas A&M University. 88-105. Az Interneten 2012.09.28-án:

http://139.84.10.210/grad/content/itm/multimedia_for_learning.pdf

Belenky, M. F., Clinch, B. M., Goldberger, N. R. és Rule, J. M. 1986. *Women's ways of knowing: the development of self, voice and mind*. Basic Books, New York.

Biggs, J. B., 1989. Approaches to the enhancement of tertiary teaching. *Higher Education Research and Development*, 8, 7-25.

Brewer, W. F. és Samarapungavan, A. 1991. Children's Theories vs, Scientific Theories? Differences in Reasoning or Differences in Knowledge? In: Hoffmann, R. R. és Palermo, D. S. (Szerk.) *Cognition and the Symbolic Processes: Applied and Ecological Perspectives*. Lawrence Erlbaum, Hillsdale. 209-232.

Deci, E. L. és Ryan, R. M. 1980. The Empirical Exploration of Intrinsic Motivational Processes. *Advances in Experimental Social Psychology*, 13, 39-80.

DeVries, R. 2002. What Does Research on Constructivist Education Tell Us about Effective Schooling? Fine Foundation, Des Moines.

Az Interneten 2012.09.10-én: <http://www.education.uiowa.edu/html/iae/iae-z-op-devries-1-5.pdf>

DeVries, R. 2004. What Is Constructivist about Constructivist Education? *The Constructivist*, 15(1).

Az Interneten 2012.09.10-én:

<http://www.uni.edu/coe/regentsctr/Publications/what%20is%20constructivist.pdf>

EKB 2000. *Memorandum az egész életen át tartó tanulásról*. Európai Közösségek Bizottsága, Brüsszel. Az Interneten 2012.10.09-én: <http://www.nefmi.gov.hu/europai-unio-oktatas/egesz-eleten-at-tarto/memorandum-tanulas>

Entwistle, N., és Marton, F. 1984. Changing conceptions of learning and research. In: Marton, F., Hounsell, D. és Entwistle, N. (Szerk.) *The experience of learning*. Edinburgh. Scottish Academic Press. 211–236.

Gijbels, D., Van de Vattering, G., Dochy, F. és Van den Bossche, P. 2005. New learning environments and constructivism: The students' perspective. *Instructional Science*, 34(3), 213-226.

Az Interneten 2012.09.23-án:

<https://perswww.kuleuven.be/~u0015308/Publications/Instructional%20Science%202005.pdf>

Korom Erzsébet 2005. *Fogalmi fejlődés és fogalmi váltás*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.

Lehmann László 2011. *Az új típusú sportiskola bemutatása (közoktatási és egyesületi típusú)*. Szakdolgozat.

Az Interneten 2012.10.09-én:

http://nupi.hu/download/sportiskola/az_uj_tipusu_sportiskola_bemutatasa_szakdolgozat.pdf

Loyens, S. 2007. Students' Conceptions of Constructivist Learning. Doctoral Thesis. Erasmus Universiteit Rotterdam.

Az Interneten 2012.09.28-án:

<http://repub.eur.nl/res/pub/9264/Sofie%2520Loyens%2520Proefschrift.pdf>

Moore, M. 1986. Self-Directed Learning and Distance Education. *The Journal of Distance Education*, 1(1), 7-24. Az Interneten 2012.09.12-én: <http://www.jofde.ca/index.php/jde/article/viewArticle/307/201>

MTI 2012. KSH: kevesebb az általános iskolások és a középiskolások száma. *hvg.hu*.

Az Interneten 2012.10.09-én: http://hvg.hu/itthon/20120701_ksh_altalanos_kozepiskolasok

Nahalka István 2002. *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben? Konstruktivizmus és pedagógia*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Nahalka István 2009. A tanulás tudománya. *Pedagógusképzés*, 2-3. 37-59. Eduweb Multimédia Zrt. 26

Osborn, R és Freyberg, P. 1985. *Learning in Science. The Implications of Children's Science*. Heinemann Educational Books, Portsmouth.

Palmer, D. 2005. A Motivational View of Constructivist-informed Teaching. *International Journal of Science Education*, 27(15), 1853-1881.

Az Interneten 2012.09.30-án:

<http://www.csun.edu/~sk287035/coursework/646/assignments/literature/A%20Motivational%20View%20of%20Constructivistinformed%20Teaching%20.pdf>

Pear, J.J. és Crone-Todd, D.E. 2002. A social constructivist approach to computer-mediated instruction. *Computers & Education*, 38, 221-231.

Az Interneten 2012. szeptember 18-án:

http://www.cs.washington.edu/education/courses/cse591e/02sp/readings/constructivist_approach_mediated.pdf

Perry, W. G. J. 1988. Different worlds in the same classroom. In: Ramsden, P. (Szerk.) *Improving learning: new perspectives*. Kogan Page, London. 145-161.

Pintrich, P.R., és Schunk, D.H. 1996. *Motivation in education: Theory, research and applications*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Redfern, S. és Naughton, N 2002. Collaborative Virtual Environments to Support Communication and Community in Internet-Based Distance Education. *Journal of Information Technology Education*, 1(3), 201-211. Az Interneten 2012.09.12-én: <http://digilib.unsri.ac.id/download/v1n3p201-211.pdf>

Roschelle, J.M., Pea, R.D., Hoadley, C.M., Gordin, D.N. és Means, B.M. 2000. Changing How and What Children Learn in School with Computer-Based Technologies. *Children and Computer Technology*, 10(2), 76-101.

Az Interneten 2012.09.30-án: [http://hal.archives-](http://hal.archives-ouvertes.fr/docs/00/19/06/10/PDF/A103_Roschelle_etal_01_Packard.pdf)

[ouvertes.fr/docs/00/19/06/10/PDF/A103_Roschelle_etal_01_Packard.pdf](http://hal.archives-ouvertes.fr/docs/00/19/06/10/PDF/A103_Roschelle_etal_01_Packard.pdf)

Säljö, R. 1979. *Learning in the learner's perspective. I. Some common-sense conceptions*. Reports from the Department of Education, University of Göteborg.

Slaats, A., Lodewijks, H.G.L.C. és van der Sanden, J.M.M. (1999): Learning styles in secondary vocational education: disciplinary differences. *Learning and Instruction*, 9, 475–492.

Suthers, D.D. 2006. Technology affordances for intersubjective meaning making: A research agenda for CSCL. *International Journal of Computer-Supported Collaborative Learning*, 1(3), 315-337.

Az Interneten 2012.10.03-án:

<http://scholarspace.manoa.hawaii.edu/bitstream/handle/10125/2612/Suthers-ijCSCL-2006.pdf?sequence=1>

Tynjälä, P. 1997. Developing Education Students' Conceptions of the Learning Process in Different Learning Environments. *Learning and Instruction*, 7(3), 277–291.

Van Rossum, E. J., és Schenk, S. M. 1984. The relationship between learning conception, study strategy and learning outcomes. *British Journal of Educational Psychology*, 54, 73–83.

Vermunt, J. D. H. M. 1992: Leerstijlen en sturen van leerprocessen in het hoger onderwijs – naar procesgerichte instructie in zelfstandig denken. [Learning styles and regulation of learning in higher education – towards process-oriented instruction in autonomous thinking]. Swets és Zeitlinger, Amsterdam/Lisse. Eduweb Multimédia Zrt. 27

Vermunt, J. D. H. M. 1996. Metacognitive, cognitive and affective aspects of learning styles and strategies: a phenomenographic analysis. *Higher Education*, 31, 25–50.

Az Interneten 2012.09.20-án: <http://igitur-archive.library.uu.nl/ivlos/2007-0105-200231/Article%20Vermunt%201996%20HighEduc.pdf>

Vermunt, J. D. H. M. 1998. The regulation of constructive learning processes. *British Journal of Educational Psychology*, 68, 149-171.

Az Interneten 2012.09.28-án: <http://igitur-archive.library.uu.nl/ivlos/2007-0105-200219/Article%20Vermunt%201998%20BJEP.pdf>

Vosniadou, S. 2001. *How Children Learn?* International Academy of Education, International Bureau of Education, Brussels, Geneva.

Az Interneten 2012.09.30-án:

http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/archive/publications/EducationalPracticesSeriesPdf/prac07e.pdf

Yoon, S.W., Song, J.H. és Lim, D.H. 2009. Beyond the Learning Process and Toward the Knowledge Creation Process: Linking Learning and Knowledge in the Supportive Learning Culture. *Performance Improvement Quarterly*, 22(3), 49-69.

Az Interneten 2012.09.30-án: <http://www.performancexpress.org/wp-content/uploads/2011/11/Beyond-the-Learning-Process.pdf>